

LISÄTALOUSARVIOALOITE 7/2009 vp

Määrärahan osoittaminen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin

Eduskunnalle

Nopeasti heikentynyt kuntien taloudellinen tilanne edellyttää kunnilta ja valtiolta toimenpiteitä peruspalvelujen turvaamiseksi. Kuntien verotulot romahtavat tänä vuonna 2—3 prosenttia miinukselle, mutta kustannusten kasvu pysyy yhä noin 5 prosentin tasolla. Yhteisöveron vähennys tulee olemaan arvion mukaan noin 25 prosenttia budjetoidusta. Pelkästään väestön ikääntymisen vuoksi kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon menojen arvioidaan kasvavan vuosina 2008—2011 noin 570 miljoonaa euroa. On selvää, että kunnat eivät selviä nykyrahoitus pohjalla peruspalvelujensa rahoittamisesta.

Useissa kunnissa valmistellaan säästö- ja sopeutustoimia, ja on todennäköistä, ettei talouskehitystä heikentäviltä lomautuksilta, palvelujen alasajolta, investointien leikkaamiselta ja merkittäviltä veronkorotuksilta voida tällä rahoitus pohjalla välttyä. Kunnat eivät kykene turvaamaan kuntapalvelujen laatua ja saatavuutta ilman, että valtio lisää valtionosuuksia tänä ja ensi vuonna selkeästi lisätalousarviota enemmän. Hallituksen elvytyspaketti jopa lisää joiltakin osin kuntien menoja.

Tarkastusvaliokunnan yksimielinen mietintö viime syksyltä kuvasi selkeästi, miten kohtalokkaan yhdistelmän muodostavat vahva kunnallinen autonomia, löysät puitelait ja niukka valtionrahoitusosuus sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden kannalta. Laatusuositukset jäävät monessa kunnassa toteuttamatta resurssien puutteesta ja kehittämishankkeiden vaikutus loppuu, kun projekti on ohi. Valiokunnan mukaan kansa-

laisten perusoikeudet riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin eivät toteudu. Lisäpanostukset korotettujen valtionosuuksien kautta ovat välttämättömiä niin kuntien perusterveydenhuollossa, kouluterveydenhuollossa, mielenterveyspalveluissa, päihdepalveluissa, lapsiperheiden ennaltaehkäisevissä palveluissa, vanhusten hoidossa, omaishoidossa kuin toimeentulotuessaakin.

Liian pienet resurssit kuormittavat kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden työntekijöitä. Työterveyslaitoksen viime kesänä julkistetun tutkimuksen mukaan kunta-alan sairauspoissaolot kääntyivät toissa vuonna selvään nousuun ja nousu jatkuu edelleen. Nousu on ollut erityisen jyrkkä sosiaali- ja terveysalan työntekijöiden kohdalla. Tämän vuosikymmenen alkupuolen aikana on menetetty sairauspoissaoloina jo 24 000 työvuotta sairastamisiin.

Kuntien tuottamien sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoitus on selvästi alimitoitettu. Viime vuosikymmeneltä aina vuoteen 2007 asti hallitukset leikkasivat kuntien valtionosuuksien indeksitarkistuksia. Vaikka parina viime vuonna indeksikorotukset on maksettu täysimääräisinä, ei vuosien jälkeenhäjäneisyyttä ole korvattu. Hallitukset ovat lyhentäneet valtionvelkaa kohtuuttomasti velkaannuttamalla kuntia. Hallitus ei voi väistää vastuutaan, sillä hallituksen käsissä on niin lakien säätäminen kuin kuntien taloudellisten mahdollisuuksien turvaaminen. Valtion tulee tässä tilanteessa osoittaa selkeä lisämääräraha kuntien valtionosuuksiin sosiaali- ja terveystoimen palveluiden järjestämisen turvaamiseksi.

LTA 7/2009 vp — Bjarne Kallis /kd ym.

Kansalaisen oikeudet saada näitä palveluja tulee turvata riittävillä resursseilla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen parantamista ei myöskään tule nähdä jakopolitiikkana, vaan investointina kansalaisten hyvinvointiin, terveyteen ja työkykyyn ja siten myös panostuksena talouskasvuun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2009 lisätalousarvioon momentille 33.60.30 lisäyksenä 200 000 000 euroa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin.

Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2009

Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Päivi Räsänen /kd

Kari Kärkkäinen /kd
Tarja Tallqvist /kd
Sari Palm /kd